

Truva Savaşı

BÖLÜM 1

Yunan mitolojisinde, Truva'lı Paris'in Sparta Kralı Menelaus (Menelaos)'un karısı Helen'i kaçırmaması sonucunda Yunanların (Akaların) Anadolu'daki Truva kentine saldırmasını konu alan savaştır. Savaş, Yunan mitolojisi ve edebiyatında çok önemli bir yere sahiptir ve detayları Anadolu'lu ozan Homeros'un İlyada ve Odysseia adlı destanlarında anlatılmaktadır. İlyada, on yıl süren savaşın son bir aylık dönemini en ince ayrıntılarına kadar anlatırken Odysseia, Yunan komutanlardan Odysseus'un Truva'nın düşüşünden sonra vatani İthaka'ya yaptığı yolculuğunu dile getirir. Zeus, düzenlediği Peleus ile Thetis'in düğüne tanrıçalardan Eris'i davet etmez. Bunun üzerine Eris, düğüne altın bir elma göndererek, bunun "*en güzel tanrıçaya*" verilmesini ister. Athena, Hera ve Afrodit altın elmanın kime verilmesi gerektiği konusunda anlaşmazlığa düşünce Zeus, tanrıcaları Paris'e gönderir ve en güzel tanrıçayı Paris'in seçmesini ister. Paris altın elmayı Afrodit'e verir. Karşılığında Afrodit, "*tüm kadınların en güzeli*" olan Helen'i, Paris'e aşık eder. Paris, Sparta'yı ziyaretinde Helen'e aşık olur ve iki aşık birlikte Truva'ya dönerler. Kendilerine hakaret edildiğine inanan Yunanlar, Menelaus ve kardeşi Miken Kralı Agamemnon önderliğinde Aka ordusunu toplar ve Truva'ya bir sefer düzenler. Helen'in iade edilmesi ve kendilerine tazminat ödenmesi tekliflerine olumlu yanıt vermeyen Truvalılar ile uzun ve zorlu bir savaşa girerler. Truva'nın mitolojik bir kent olduğu düşünülürken, 1870 yılında Alman arkeolog Heinrich Schliemann tarafından başlatılan ve ikinci dünya savaşından önce Amerikan arkeolog Blegen tarafından gerçekleştirilen kazıların sonucu olarak, Çanakkale Boğazı'nın güney sahillerinde, Küçük Asya'nın kuzey batısındaki Troas bölgesinde bir sırtın üstünde bugünkü Çanakkale'nin birkaç kilometre güney batısındaki Hisarlık tepesinde dokuz kere yıkılıp yeniden kurulmuş çok eski bir şehir bulundu. Truva, deniz baskınlarından korunacak kadar içeride olmasına karşın Helespontos (Çanakkale) ile Karadeniz'i bağlayan ticaret yoluna hakim olacak kadar denize yakın bulunuyordu. Her yıkılışında yeniden yapılmış bu önemli ticaret şehrinde dokuz tabaka meydana çıkarıldı. Bunlardan MÖ 15-12. yüzyıla ait olan 6. tabaka, Homeros'un anlattığı Truva'dır. Homeros'un Truva Savaşı'nda bahsettiği kentin Yunanlar tarafından tahrip ediliş tarihi olarak ilk çağda MÖ 1184 yılı kabul edilir.^[1]

Hititler

MÖ 2000 yılının ortalarında Hisarlık tepesinin doğusunda kalan topraklar büyük Hitit İmparatorluğuna aitti. MÖ 1250 - 1220 yılları arasında krallığını sürdürmüş olan Hitit kralı IV. Tuthaliya'ya ait bir kaya anıtında 2 yer isminden bahsedilir - Wilusa ve Troas. Hititoloji bulgularına göre Truva (İlion), Hititlerin sözünü ettiği Wilusa kentidir. Böylece günümüzden üç bin yıl önce Truva'da Hititlerin yaşamış olduğu ortaya çıktı. Şehrin yeni bulunan bronz mührü eski Yunanca değildi, Anadolu'da binlerce sene önce konuşulan Luvi dilinde kazılmıştı. Toprağın metrelerce altından çıkarılan evler de Yunan özelliği taşıyorlardı; ve Anadolu'ya mahsustular.

Troya ve Helen

Sparta Kralı Tydareus'un kızlarından biri olan Helen, dünyanın en güzel kızlarından biri idi. Annesi Leda'dır. Zeus kuğu şekline girip Leda ile birleşmiştir. Bunun sonucunda Helen bir yumurtadan çıkmıştır.

Odysseus

Odysseus, Odisseas Penelope ile evli ve ondan Telemachus adlı bir oğlan çocuğuna sahiptir. Savaştan kaçınmak için deli taklidi yapar ve tarlasına tuz eker. Palamades ondan daha kurnaz çıkarak küçük oğlanı sabana koşar. Odysseus, kendine gelir oğlunu isteksizce öldürecektir. Akıllı başında olduğu gerçeğini açıklar ve savaşa katılır. Yunan edebiyatında önemli yere sahip olan destanlar yüzyıllarca ağızdan ağza dolaşmış MÖ 700 yıllarında yazıya aktarılmıştır. Homeros'un İlyada'sı da bu dönemde ortaya çıkmıştır. Destanların yazıya alınmadan önce saraylarda aidoslar (şarkıcılar) tarafından dönemin çalgı aletleri olan forminks ve kitara eşliğinde okunulduğu

bilinmektedir. Homeros halk efsanelerini ve öykülerini toplayarak iki büyük destanı ile sadece yunan edebiyatında değil, Batı dünyasında da ilk ve en büyük anıtsal yazı eseri olarak yerini almıştır.

Akhilleus

Akhilleus Yunan mitolojisine en çok konu olmuş kişidir. Homeros'un İlyada destanı aslında Truva Savaşı ile birlikte, Akhilleus'un destanıdır. Akhilleus Peleus ile Thetis'in oğludur. Thetis, Nerus'un kızı yani bir deniz tanrıçasıdır. At adamın yanında (Sentor) büyütülür ve eğitilir. Akhilleus az yaşasa da ünlü yaşamayı seçmiş ve bunun için Troia savaşına katılmaya karar vermişti. (Azra Erhat, Mitoloji Sözlüğü, Remzi Kitabevi, 5.baskı, 1993) Akhilleus'un annesi bir tanrıça olduğu için, doğumunda kutsal sularla kutsanarak ölümsüzlük bahşedilmiş ancak suya batırılırken topuğundan tutulduğu için topuk su dışında kalmış ve yalnızca buradan öldürülebilmesi söz konusu olmuştur. Akhilleus zırh ve miğfer ile korunurken, açıkta olan az sayıdaki eklem yerlerinden biri olan topuğundan okla vurulana kadar ölümsüzlük (ya da silah işlemez) mitini almıştır. Günümüzde de ayak bileğinin arkasındaki tendona Aşil tendonu adı verilmektedir.